

Stanisław Hećka

Izba poznańska

Palestra 31/3-4(351-352), 146-148

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tów na Zjazd. W wyniku głosowania wybrano:

— na członków ORA adw. adw.: Mariana Bieniaka, Stanisława Gutkowskiego, Leonarda Kociubę, Wiktora Kołakowskiego, Michała Kosowskiego, Zbigniewa Tłuchowskiego, Jana Wiśniewskiego i Jerzego Zielińskiego;

— na członków Sądu Dyscyplinarnego adw. adw.: Sławomira Frelka, Andrzeja Kmiotka, Wacława Kujawę, Wiesława Małeckiego, Wiesława Skorupskiego, Ryszarda Tollika, Andrzeja Wieczorka i Jolantę Ząbkiewicz;

— na członków Komisji Rewizyjnej adw. adw.: Alicję Chojnacką, Jana Chyczewskiego, Tadeusza Piejka i Wiesława Tyszkę;

— na delegatów na Zjazd adw. adw.: Mariana Bieniaka, Andrzeja Descoura, Piotra Kalinowskiego,

Leonarda Kociubę, Tadeusza Kowalewskiego i Wiesława Małeckiego.

Na zakończenie przewodniczący Zgromadzenia adw. Jan Chyczewski pogratulował nowo wybranym władzom ORA, podziękował zebrany za aktywny udział i życząc wszystkim zadowolenia z pracy zawodowej zamknął obrady Zgromadzenia.

W dniu 25 października 1986 roku nowo wybrana Rada ukonstytuowała się następująco:

Dziekan — adw. Tadeusz Kowalewski, wicedziekan — adw. Marian Bieniak, sekretarz — adw. Zbigniew Tłuchowski, skarbnik — adw. Jerzy Zieliński, rzecznik disc. adw. Stanisław Gutkowski, członkowie — adw. adw.: Leonard Kociuba, Michał Kosowski, Wiktor Kołakowski i Jan Wiśniewski.

adw. Jerzy Zieliński

Izba poznańska

1. Adw. Marian Węclewicz (1903—1986). Dnia 8 grudnia 1986 r. w Gostyniu Wlkp. (woj. leszczyńskie) zmarł adw. Marian Węclewicz, członek zasłużony dla adwokatury wielkopolskiej, żołnierz i działacz społeczny.

Urodził się w dniu 6 kwietnia 1903 r. w Czaczu k. Śmigła (dawny pow. kościański) jako syn Sylwestra i Marii z Gruszczyńskich.

Do szkoły powszechnej i średniej uczęszczał w Poznaniu. Jako uczeń gimnazjum niemieckiego był członkiem tajnego polskiego Towarzystwa Tomasza Zana i tajnego polskiego harcerstwa.

Od 27 grudnia 1918 r. wzię udział — jeszcze jako uczeń gimnazjalny i harcerz — w powstaniu wielko-

polskim. W roku 1920 jako żołnierz-ochotnik 15 pułku ułanów poznańskich wzię udział w wojnie polsko-rosyjskiej na froncie litewsko-białoruskim. W 1925 r. ukończył Szkołę Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu. Następnie studiował prawo i nauki społeczne na Uniwersytecie Poznańskim i Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie. Jako magister praw w latach 1935—1939 był sędzią śledczym przy Sądzie Okręgowym w Gnieźnie.

W kampanii wrześniowej 1939 r. walczył jako porucznik rezerwy w 17 pułku ułanów wielkopolskich im. Bolesława Chrobrego. Brał udział w ciężkich walkach podczas odwrotu, a potem w obronie Warszawy, gdzie został ciężko ranny

i dostał się do niewoli niemieckiej po kapitulacji stolicy.

W obozie jenieckim przebywał przez pewien czas wspólnie ze st. lejtnantem Jakubem Dżugaszwilim (synem Stalina), od którego otrzymał — z racji pełnionej funkcji tłumacza — list z podziękowaniem za pomoc świadczoną oficerom radzieckim w obozie.

Po oswoobodzeniu oflagu przez armię amerykańską w kwietniu 1945 r. adw. Marian Węciewicz pracował w Polskiej Misji Wojskowej do Badania Zbrodni Wojennych w amerykańskiej i brytyjskiej strefie okupacyjnej. W ostatnim okresie swego pobytu w Niemczech był naczelnikiem oddziału ekstradycyjno-śledczego w Berlinie (do 1948 r. jako kapitan — rotmistrz WP). Z racji swych funkcji rtm. Węciewicz miał swój niemały udział w odnalezieniu kartoteki centralnej NSDAP, a ponadto dokonywał wstępnych przesłuchań i przekazywał do Polski — w drodze ekstradycji — różnych zbrodniarzy i przestępców wojennych, jak np. gen. SS Richarda Hildebrandta, szefa SS w Gdańsku, czy gubernatora Warszawy Fischera.

Po powrocie do kraju zamieszkał M. Węciewicz w Gostyniu Wlkp., gdzie do chwili przejścia na emeryturę (1976) pracował jako adwokat (w pewnym okresie był również kierownikiem Zespołu Adwokackiego).

Adw. Marian Węciewicz był czynnym działaczem społecznym w ZBoWiD i PKPS w Gostyniu.

Za swoją działalność patriotyczną, wojskową i społeczną uhonorowany został 11 odznaczeniami, a m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu

Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari (za kampanię wrześniową 1939), Krzyżem Walecznych, Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym, Medalem za wojnę 1918—1920, Medalem „Zasłużony dla Adwokatury Izby Adwokackiej w Poznaniu” i in. Otrzymał również stopień podpułkownika rezerwy WP.

Zmarły był znakomitym prawnikiem-cywilistą. Cieszył się wielkim szacunkiem i uznaniem w swym środowisku. Dbał o pozycję adwokata i o jego godność. W stosunkach koleżeńskich i towarzyskich był ogromnie lubiany. Miał w sobie wiele uroku, a dla ludzi był pełen serdeczności i życzliwości.

Pamięć o Nim i Jego zasługach pozostaną na zawsze wśród tych, którzy go znali i cenili.

2. Sesja naukowa w związku z procesami politycznymi w 1956 r. W dniu 6 grudnia 1986 r. w sali Okr. Rady Adwokackiej w Poznaniu odbyła się sesja naukowa dla uczczenia trzydziestej rocznicy udziału adwokatów poznańskich jako obrońców w procesach politycznych w 1956 r.

Sesja została zorganizowana przez Komisję Historyczną przy Okręgowej Radzie Adwokackiej w Poznaniu.

Program sesji przedstawiał się następująco:

- 1) otwarcie sesji przez dziekana ORA,
- 2) objęcie przewodnictwa sesji przez przew. Komisji Historycznej,
- 3) referat adw. dra hab. Jana Sandorskiego pt. „Obrona oskarżonych w procesach poznańskich w 1956 roku”,

- 4) referat adw. Jana Turskiego nt. „Protesty robotnicze w Poznaniu w 1920 r. i w 1956 r.”
- 5) wspomnienia i relacje zaproszonych na sesję uczestników procesów poznańskich w 1956 r.

Sesja ta, stanowiąca nawiązanie do tradycji spotkania urządzonego w 1981 r. przez ówczesne Stowarzyszenie Adwokatów i Aplikantów Adwokackich — Oddział Wielkopolski w Poznaniu, miała się odbyć w kilku proponowanych terminach, znacznie przy tym wcześniejszych. Spotkanie to stało się niewątpliwie ciekawym wydarzeniem dla środowiska prawniczego poznańskiego obejmującego swym zasięgiem całą Wielkopolskę (5 województw) oraz dla osób interesujących się wydarzeniami w 1956 r. Mimo ograniczonego zakresu i możliwości lokalowych, wzięło udział w sesji wielu zainteresowanych członków Izby oraz zaproszonych znawców wymienionego zagadnienia i uczestników ówczesnych procesów, a więc sędziów, prokuratorów i — oczywiście — obrońców z 1956 r.

Szczególnie interesujące na sesji było wystąpienie adw. dra hab. Jana Sandorskiego, doc. Wydz. Prawa UAM i współautora znakomitej i unikalnej dziś monografii pt. „Poznański Czerwiec 1956” (wydanej w 1981 r.). Mimo niemożliwości dotarcia do akt sądowych i prokuratorских, doc. Sandorskiemu udało się zdobyć i zebrać dużo ciekawych materiałów dotyczących procesów poznańskich w 1956 r.

Natomiast prelegent adw. Jan Turski przeprowadził niezwykle ciekawą analizę porównawczą, historyczno-socjologiczną zajęć robotniczych w Poznaniu w latach 1920

i 1956, wykazując zarazem, jakie analogie i różnice wystąpiły w obu tych wydarzeniach oraz w procesach, jakie po nich miały miejsce.

Obecni na spotkaniu, żyjący jeszcze nieliczni już uczestnicy pamiętnych procesów poznańskich z 1956 r., podzielili się z obecnymi na sali swymi wspomnieniami i refleksjami po 30 latach od daty tych wydarzeń. Głos zabrali więc obecni na spotkaniu: sędzia SW Dionizy Piotrowski, który przewodniczył w jednym z procesów, prokurator Alfons Lehmann, który oskarżał w 1956 r., oraz obrońcy adwokaci: Michał Grzegorzewicz, Janusz Waliszewski, Piotr Moś i dr Kazimierz Tasiemski.

Oprócz bezpośrednich uczestników procesów w 1956 r. głos zabrali: literat Egon Naganowski, który zeznawał jako świadek w jednym z procesów, oraz działacz robotniczy Jan Brygier, który był jednym z organizatorów wystąpień robotników poznańskich w 1956 r.

ORA reprezentował wicedziekan adw. Andrzej Woźnicki, który otworzył sesję i powitał obecnych.

Przewodniczył sesji adw. Stanisław Hęcka, przewodniczący Komisji Historycznej przy ORA w Poznaniu, która sesję przygotowała.

Adwokatura wielkopolska swymi odważnymi wystąpieniami w procesach poznańskich w 1956 r. trwale i godnie zapisała się w dziejach pierwszej (w powojennej Polsce) walki klasy robotniczej o sprawiedliwość i chleb, podjętej w obronie robotniczego protestu przeciwko łamaniu praworządności i deptaniu praw ludzkich.

adw. Stanisław Hęcka